`

Jaarverslag van de Grootouders voor het Klimaat

Maart 2021

Klimaat, een verhaal van veel generaties …

"Chaque génération, sans doute, se croit vouée à refaire le monde. La mienne sait pourtant qu'elle ne le refera pas. Mais sa tâche est peut-être plus grande. Elle consiste à empêcher que le monde se défasse"[1].

Dat zegt Albert Camus in zijn toespraak ter gelegenheid van de ontvangst van de Nobelprijs Literatuur in Stockholm op 10 december 1957. Maar hoe toepasselijk is wat hij zegt wel op onze tijd? Waarom is dat zo? Dat kan u als lezer makkelijk afleiden uit het activiteitenverslag dat voor u ligt en dat – op grond van concrete feiten – het verhaal vertelt van een beweging die opgestart is op 25 januari 2019 in de gebouwen van het Vlaams Parlement. Het brengt het relaas van een beweging voor de klimaatzaak, die de gebeurtenissen van de voorbije twee jaren als een sneltrein heeft zien voorbijrazen.

Camus wijst er in het citaat op dat elke generatie voortbouwt op het verleden, maar telkens een eigen stempel kan en wil drukken op het heden, want we weten dat alles voorbijgaat, behalve het verleden. En veranderingen mogen in beginsel niet enkel gericht zijn op de verandering om de verandering, maar om verbetering. En zo is geschied … Maar Camus ziet ook gevaren dat de wereld op een keerpunt staat, als er niet opgetreden wordt. Hij had andere gevaren op het oog, maar nu gaat het overduidelijk over de klimaatproblematiek, die letterlijk en figuurlijk onze toekomst bedreigt als er niet tijdig en stevig wordt ingegrepen.

De jonge generatie actievoerders voor het klimaat heeft ons, de oudere generatie, eigenlijk op gang getrokken. Beide generaties hebben elkaar gevonden in het koesteren van de zorg voor de komende generaties. Daarom is onze beweging niet enkel intergenerationeel te noemen omdat er meerdere generaties bij betrokken zijn, want alle komende generaties zijn dat ook. Het is van enorm belang dat we zorg dragen voor deze generaties en aan de komende een leefbare toekomst kunnen aanbieden. Het betekent ook dat generaties in onze ogen niet tegenover elkaar staan als concurrenten. Integendeel, we moeten samen ijveren en collectief solidair zijn voor een actiever, rechtvaardiger en concreter klimaatbeleid. En daarvoor kijken we uiteraard over de grenzen heen en ook over alle mogelijke bevoegdheidsniveaus heen.

Het zijn twee speciale jaren geweest. Het eerste jaar 2019 omdat we bijna elke week samen met de jongeren aanwezig waren op de klimaatmarsen. Het tweede jaar vooral door de coronacrisis die de wereld teistert sinds begin 2020. Toch zijn we, zoals dit activiteitenverslag aantoont, zeer actief gebleven, uiteraard binnen andere minder persoonlijke formats dan wenselijk en gewoonlijk.

Maar het verhaal is niet af … integendeel. Er is nog veel werk aan de winkel. En hopelijk kan het binnen afzienbare tijd opnieuw met fysieke acties, activiteiten en evenementen.

Dank aan al wie participeerde en zal participeren aan de activiteiten van de Grootouders voor het Klimaat, dank aan alle leden en sympathisanten, en ten slotte aan al wie een bijdrage leverde aan dit activiteitenverslag.

Namens de Grootouders voor het Klimaat
Bernard Hubeau en Hugo Van Dienderen, covoorzitters

---

[1] Elke generatie is er wellicht van overtuigd dat ze de wereld moet herscheppen. De mijne weet nochtans dat ze dat niet zal doen. Maar haar taak is misschien nog belangrijker. Ze moet vermijden dat de wereld uiteenvalt" (vrije vertaling).

Inhoudstafel

KLIMAAT, EEN VERHAAL VAN VEEL GENERATIES … 2

1. GROOTOUDERS VOOR HET KLIMAAT – EEN KORTE VOORSTELLING 5

2. HOOGTEPUNTEN VAN 2020 7

3. NATIONALE ACTIES 8

4. COMMUNICATIE EN SENSIBILISATIE 9

4.1 Website **10**

4.2 Nieuwsbrieven **10**

4.3 Facebook **12**

4.4 Twitter en Instagram **12**

4.5 Webinars **13**

4.6 Youtube **14**

4.7 Contacten met de pers **14**

4.8 Promotie klimaatboeken **15**

5. AMBASSADEURSWERKING 16

6. SAMENWERKING MET ANDERE OUDERENVERENIGINGEN 17

7. SAMENWERKING MET ANDERE GROOTOUDERKLIMAATVERENIGINGEN 18

8. ACTIVITEITEN VAN DE REGIONALE AFDELINGEN 18

8.1 Regio Brugge **18**

8.2 Regio Gent **19**

8.3 Regio Antwerpen **20**

8.4 Regio Kempen **21**

8.5 Regio Vlaams-Brabant **21**

8.6 Regio Limburg **21**

9. WERKGROEPEN EN PROJECTEN 23

9.1 Klimaateducatie 23

9.2 Ineos 23

9.3 Antwerpse haven 24

9.4 Leesclub 25

9.5 Bibliotheekproject 25

9.6 Project: Blijf langer in je kot 25

10. INTERNE WERKING 25

BIJLAGE 1: OVERZICHT ACTIVITEITEN/ BELANGRIJKE DATA GROOTOUDERS VOOR HET KLIMAAT LIMBURG 27

BIJLAGE 2: STATISTISCHE GEGEVENS I.V.M. ENKELE FACEBOOK-BERICHTEN 30

BIJLAGE 3: BOEKBESPREKINGEN OP ONZE WEBSITE – EEN BLOEMLEZING 31

1. Grootouders voor het klimaat – een korte voorstelling

Grootouders voor het Klimaat (kort: GvK) is een beweging van ouderen, veelal opa's en oma's, die zeer bezorgd zijn over de toekomst die de volgende generaties te wachten staat. De Grootouders zijn er zich van bewust dat de aarde de voorbije decennia op een zeer onverstandige manier gebruikt werd. Dat heeft niet alleen geleid tot de klimaatcrisis. We worden ook geconfronteerd met een onomkeerbaar verlies aan biodiversiteit, met uitputting van grondstoffen, met een verstoring van de voedingscyclus en andere gevolgen van menselijke activiteiten. We beleven een sociaaleconomische systeemcrisis.

De term 'grootouders' roept de speciale emotionele band op tussen grootouders en kleinkinderen, en staat evengoed voor de verbondenheid met volgende generaties in het algemeen en wereldwijd. Zij zullen de gevolgen van de klimaatverstoring veel harder ervaren dan wij nu en beslissingen die nu genomen worden (of net niet genomen worden) bepalen hun leven existentieel.

GvK ontstond begin 2019 tijdens de klimaatmarsen van de jongeren. Op korte tijd groeide de groep uit tot een enthousiaste, pluralistische en onafhankelijke burgerbeweging. Banden met politieke of andere belangengroepen of met bedrijven heeft GvK niet. Wel onderhoudt ze goede relaties met organisaties die de doelstellingen van GvK kunnen versterken en het draagvlak voor een ernstig klimaatbeleid kunnen vergroten. En ze heeft hechte contacten met formele en informele jongerenbewegingen. Met Franstalige en Nederlandse zusterorganisaties wordt aan een Europees en wereldwijd netwerk gewerkt.

De 'GvK-ambassadeurs', bekende senioren uit alle hoeken van de samenleving, laten zien dat de beweging breed ondersteund wordt. GvK beschikt met haar leden, ambassadeurs en sympathisanten over een divers potentieel aan relevante expertise en engagement.

GvK werd in augustus 2020 formeel een vzw. Haar werking draait op gedreven vrijwilligers. Ze wordt gefinancierd met ledenbijdragen en donaties. Regionale Grootouderafdelingen met een eigen lokale werking zijn nu actief in Limburg, de Kempen, Vlaams-Brabant, Antwerpen, Mechelen en de regio's Brugge en Gent. In de statuten zijn de doelstellingen van de vereniging als volgt omschreven: *De VZW heeft als doel om een leefbare wereld voor onze kleinkinderen veilig te stellen. De VZW wil samen met de klimaatjongeren, met sociale organisaties en klimaatorganisaties het draagvlak voor een ambitieus klimaatbeleid vergroten en streeft ernaar dat België snel met een ambitieus klimaatbeleid komt op internationaal, federaal, gewestelijk en lokaal niveau. Dat beleid moet de overgang naar een duurzame economie en naar koolstofvrije en hernieuwbare energiebronnen op de rails zetten. Deze transitie moet rechtvaardig en sociaal zijn.*

GvK leunt op de stand van de wetenschap zoals die uit betrouwbare bronnen blijkt, zoals de rapporten van het IPCC, de klimaatorganisatie van de Verenigde Naties die mee door België is opgericht.

Politici moeten mondiaal met maatregelen en wetten komen die sporen met de actuele wetenschappelijke kennis. Ze moeten in elk geval het engagement van het verdrag van Parijs realiseren. Ten laatste in 2050 moet België CO_2-neutraal zijn en 2030 wordt een cruciale mijlpaal voor dat traject.

De tijd dringt namelijk extreem. Het aandeel broeikasgassen in de atmosfeer blijft onverminderd stijgen, zelfs tijdens de coronacrisis. Negatieve effecten van de klimaatverstoring worden in vele delen

van de wereld nu al sterk gevoeld en ook bij ons zijn ze al duidelijk. Sommige mechanismen van de klimaatcrisis dreigen snel onomkeerbaar of zelfversterkend te worden. Die urgentie motiveert GvK om kritisch en snel in te spelen op wetenschappelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

GvK investeert in intensieve communicatie (o.a. naar leeftijdsgenoten), organiseert eigen en gezamenlijke publieke actie, steunt relevante initiatieven zoals Klimaatzaak en jaagt campagnes aan die de bewustwording van de systeemcrisis in de samenleving vergroten.

Concreet steunt GvK al vanaf haar start de klimaatmarsen van de jongeren. Gauw kwamen daar andere actievormen bij, zeker in het coronajaar 2020, zoals online-acties, petities, open brieven, webinars, een website met actuele duiding, informatie en opinies en een levendige aanwezigheid op sociale media.

Hoopgevende signalen, vooral in Europa en de Verenigde Staten, wekken hoge verwachtingen voor 2021. Grootouders voor het Klimaat maakt zich op voor een spannend jaar.

2. Hoogtepunten van 2020

OUT OF THE BOX
Als Grootouders proberen we de klassieke paden te verlaten, in acties en communicatie. 'Climate bastards, De dwaze grootouders, klimaatpubers…": het zijn enkele van de geuzennamen die we ons toe-eigenen. Andere ideeën ontstaan zo ook in de vele brainstorms die we houden: De omgekeerde nieuwjaarsbrief, het luiden van de noodklokken, blijf langer in je kot. We houden het speels, maar wel vol overtuiging!

Na het oprichtingsjaar 2019 moest 2020 het jaar van de groei worden. Ondanks de coronabeperkingen heeft GvK toch aan naambekendheid kunnen winnen en via invloed op het beleid wat successen geboekt, dikwijls ook in alliantie met andere partners.

Een aantal hoogtepunten:

De "omgekeerde nieuwjaarsbrief"
Op het VRT 7 uur journaal van nieuwjaarsdag **1 januari 2020** was er een uitgebreide reportage over hoe klimaatgrootouders Rik en Adri aan hun 13 kleinkinderen hun nieuwjaarsbrief voorlazen met hun wensen voor de volgende generatie.
Deze brief werd geschreven door jeugdauteur Marc de Bel, ambassadeur bij GvK, en ook verfilmd en gedeeld op de sociale media.

De nieuwjaarsbrief 2021 werd geschreven door Linda van Mieghem.

https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/drobrf/

De Groene Delle
Een overwinning die kan tellen. De Vlaamse regering wou het natuurgebied Groene Delle gedeeltelijk een nieuwe functie geven. Ze wou 26 ha van dit waardevolle gebied omvormen tot een industrieterrein. De regering argumenteerde dat het gebied bijzonder goed gelegen is aan het Albertkanaal en aan snelwegen. De bomen zouden worden gekapt, het terrein opgespoten en gebetonneerd voor watergebonden bedrijven. Voor een Europees distributiecentrum bijvoorbeeld.

Opmerkelijk is dat er geen concrete vraag is, maar dat de ondernemers van VOKA een voorraad aan bedrijventerreinen willen. Het verlies van het natuurgebied zou wel elders gecompenseerd worden. De Groene Delle is een mooi voorbeeld van een belangrijk vochtig gebied; draslanden (of wetlands) zijn erg zeldzaam geworden in Vlaanderen. Door de klimaatverstoring hebben we dergelijke gebieden hard nodig.

Maar er stak een storm van protest op. Samen met verschillende natuurverenigingen werd front gevormd, het leidde tot 4.000 bezwaarschriften en een petitie met ruim 40.000 handtekeningen. We zijn erg fier dat de Limburgse Grootouders voor het Klimaat daarin een heel actieve rol speelden. Ze organiseerden protestwandelingen in de Groene Delle waarmee ze de pers haalden. Ze waren als dwaze grootouders aanwezig bij het begin van de Hasseltse gemeenteraad.

Uiteindelijk besliste de minister De Groene Delle te behouden. Een symbolisch dossier, voorbeeld voor veel lopende zaken.

Ineos
Ineos plant twee chemische fabrieken in de Antwerpse haven onder de naam Ineos Project One. Hierbij wordt het sterk vervuilende schaliegas gebruikt, en het eindprocuct, plastic korrels (nurdles), vervuilt niet alleen het Scheldebekken, maar leidt tot nog meer (wegwerp)plastics.

Ondertussen trok zich in 2020 het protest tegen deze nieuwe fabrieken op gang met de campagne Ineos Will Fall van de vereniging Antwerpen Schaliegasvrij. Een te kappen bos voor de bouw van Project One is één van de achillespeespijnpunten in dit dossier.

De bosbezetting door 150 activisten op 8 oktober bracht het probleem in de pers duidelijk naar buiten. Ondertussen heeft GvK samen met 13 andere partners een juridische procedure aangespannen tegen deze boskap, en bekijkt de raad voor vergunningsbetwistingen dit dossier ten gronde.

"For our future, cure the climate now"
Samen met Youth for Climate en GpC (de Waalse Grootouders voor het Klimaat) schreven we begin juli een brief aan bondskanselier Angela Merkel , bij de start van het Duits Europees voorzitterschap.

In de brief vroegen we meer aandacht en actie rond de klimaatproblematiek. Het resulteerde in een gesprek met een kleine delegatie op het kabinet van EU-president Charles Michel. In een later stadium werden Greta Thunberg, Anuna De Wever, Adelaïde Charlier en Luisa Neubauer van Friday's for Future ook persoonlijk ontvangen door Bondskanselier Merkel.

Open brief aan de regeringsonderhandelaars.
Op 11 augustus stuurden we een brief aan de toenmalige federale regeringsonderhandelaars met de vraag om meer aandacht te besteden aan de klimaatmaatregelen en zich in te schrijven in de Europese Green Deal en het Klimaatakkoord van Parijs. 74 ambassadeurs hebben deze open brief mee ondertekend.

Jane Goodall, 100e GvK-ambassadeur.
Op 7 oktober verwelkomden we Jane Goodall, een wereldautoriteit in het onderzoek rond chimpansees, als 100e ambassadeur. In een filmpje betoont zij haar solidariteit met onze beweging en alle Grootouders. Het persbericht werd vlot overgenomen in de media.

3. Nationale acties

Na de vloedgolf aan acties en klimaatbetogingen met de klimaatjongeren in 2019, werd 2020 een belangrijk jaar door de vele politieke beslissingen die de richting van het klimaatbeleid zullen bepalen. De COP26 in Glasgow was voorzien voor november en moest het engagement van het klimaatakkoord van Parijs bevestigen, maar werd uitgesteld tot november 2021. Verder waren er de uitwerking van de Europese Green Deal , de klimaatambities van de (toen nog) te vormen federale regering en het gebrek aan klimaatambitie bij de Vlaamse regering.

In samenwerking met de klimaatjongeren van Youth for Climate en de partners van de klimaatcoalitie werden aangepaste scenario's uitgeschreven, want vele geplande acties moesten worden

opgeborgen door de coronacrisis. Vanaf 13 maart gingen we meer “digital strikes” organiseren, met wisselend succes, werd communicatie belangrijker en konden we ons regionaal toch nog laten horen.

Niettemin konden we nationaal nog enkele keren op straat komen in combinatie met digitale acties:

- **Global Ocean Strike.** Op **7 februari** trokken we samen met de jeugd door Brussel, om meer aandacht te vragen voor de oceanen. Zeeën warmen op en houden een pak minder zuurstof vast dan voorheen. Dat is niet goed voor plankton en het hele ecosysteem van de oceanen. Poolijs smelt, de zeespiegel stijgt. En dan is er nog de plastic soep waarin zeedieren zich verslikken. Bij het begin van de manifestatie vormden de Grootouders symbolisch een beschermende cirkel rond de klimaatjongeren, als protest tegen de sancties die minister Weyts wou opleggen aan de spijbelende jongeren. Over de actie werd ook een persmededeling verspreid. https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/jong-en-oud-op-de-been-voor-ocean-strike/
- **EU Green Deal klimaatmars.** Op 6 maart trokken de Grootouders en 5.000 jongeren met Greta Thunberg door Brussel om meer ambitie en snelle actie te vragen voor de Europese Green Deal. De delegatie van GvK was duidelijk aanwezig en zichtbaar met hun spandoeken en hesjes. Ook mochten wij Greta Thunberg inleiden bij haar speech op het einde van de manifestatie. Een week later, op 13 maart, ging België in lockdown... https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/kom-met-een-echte-green-deal-a-u-b/
- **Digital strike.** Op 24 april hielden we onze eerste global strike online samen met de jeugd en andere partners. https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/uitnodiging-voor-de-global-climatestrikeonline/
- **United for a New Normal.** Op de Kunstberg in Brussel verzamelden we op 4 juli met 150 deelnemers van 45 organisaties voor een statische – coronaproof – manifestatie. We vroegen meer moed en ambitie van onze politici bij de transitie en heropstart na de coronacrisis. Het geheel werd gefilmd en ruim gedeeld op de sociale media. https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/unitedforanewnormal/
- **Global Climate strike.** Youth for Climate organiseerde op **25 september** een coronaproef statische actie op het Muntplein in Brussel. 100 deelnemers, waaronder een 40-tal grootouders, trotseerden de wind en regen om de jeugd te steunen. Op een videowall konden we verschillende gelijkaardige acties wereldwijd volgen. https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/klimaatcrisis-stopt-niet-dus-wij-evenmin/
- **Actie 60 x 60 klimaatprotest.** Twee jaar geleden – op 2 december 2018 – waren we met bijna 100.000 in Brussel tijdens de grootste klimaatbetoging ooit. Om dit protest in de actualiteit te houden organiseerde de klimaatcoalitie “de langste betoging ooit”. Gedurende 60 uur (van 30 nov. tot 2 dec.) namen 60 betogers om beurt een uur de honneurs waar in een individuele actie bij de verschillende ministerkabinetten. Ook 3 Grootouders namen deel aan deze coronaproof actie.

4. Communicatie en sensibilisatie

Door corona en de lockdown werd communicatie in 2020 een belangrijk element in de werking van GvK. Bij de eerste lockdown (13 maart 20) werd het, zoals bij de meeste verenigingen, even stil en die eerste weken was het even zoeken naar een nieuwe aanpak. We ontdekten het "Zoom- vergaderen", en dan kwamen er open brieven, petities, digital strikes, webinars.

De 12 leden van de communicatieploeg overlegden wekelijks en later tweewekelijks en gingen elk op hun domein aan de slag: website, inhoudelijk en technisch , Facebook, Nieuwsbrief, Instagram, Twitter en Youtube. Zo konden we dit moeilijke jaar overleven en toch vele Grootouders blijven meekrijgen in onze beweging. En intussen gaven we ondersteuning aan onze lokale initiatieven en die van andere bewegingen.

4.1 Website

In 2020 publiceerden we 248 berichten op de website, tegenover **258 in 2019.**

We stelden **45 nieuwe ambassadeurs** voor, na de **67 in 2019.** Daarbij focusten we op meer **diversiteit in onze ambassadeursprofielen**. Naast unieke kleppers qua engagement én leeftijd als Paula Sémer en Jane Goodall, mochten we twee ambassadeurs van Syrische origine en twee met Afrikaanse roots verwelkomen. Daarnaast ook 11 kunstenaars, 10 wetenschappers, 10 politici, 5 journalisten en één klimaatvriendelijke ondernemer.

Nieuw in 2020 is dat we **de website als actiemiddel** gingen gebruiken. In totaal rapporteerden we maar over **vier live acties**: Ocean Strike (7 febr) en de EU Green Deal-klimaatmars (6 maart) voor de lockdown, United for a New Normal (4 juli) en Climate Strike (25 sept) erna. We publiceerden wel 25 **online acties van burgerinitiatieven die we steunden of die we zelf voerden** (o.a. uitroepen klimaatnoodtoestand en klimaatnoodklokken op 29 februari). Voor **belangrijke acties** als de Groene Delle, Ineos en de Lijn maakten we met onze ondersteuning zonder twijfel mee het verschil.

In 2020 bleven we **over een breed gamma aan thema's publiceren**. We telden 17 artikels over landbouw, biodiversiteit en bossen, 10 over de Groene Delle , 14 over Ineos, 7 over het openbaar vervoer, 8 over postcorona en de Green Deal, 4 over de oceanen, 3 over water en droogte en 2 over religie en klimaat. We presenteerden 18 klimaatgerelateerde **boeken** en de laatste afleveringen van onze **klimaatcursus**. Ook **nieuwe GvK-groepen** – m.n. in Brugge en Aalter – kregen 'the floor'. Last but not least: ons **eigen interviewteam** ging praten met Anuna de Wever, Frank Deboosere en Leo Van Broeck.

De **website lay-out** en vooral de homepage kregen een vakkundige **facelift**. We actualiseerden de 'over ons'-pagina.

4.2 Nieuwsbrieven

In februari 2019 startte GvK met de verzending van nieuwsbrieven naar zijn leden. De nieuwsbrieven informeren de GvK-achterban over lopende en geplande klimaatacties, in de eerste plaats de eigen GvK-acties en die van de klimaatjongeren. We krijgen in toenemende mate verzoeken om ook aan andere klimaatacties zowel op lokaal, nationaal als internationaal vlak aandacht te besteden.

Sinds de lancering van de eerste nieuwsbrief hebben zich gaandeweg drie types nieuwsbrieven ontwikkeld:

- **een wekelijkse 'generieke' nieuwsbrief** die het voornaamste klimaatnieuws van de voorbije week bevat en elke donderdag wordt verstuurd;
- zogenaamde **flashberichten** die met verschillende bedoelingen worden uitgestuurd: melding van belangrijk klimaatnieuws, oproep tot deelname aan een specifieke actie (webinar, straatactie, petitie, boeklancering, …);
- **nieuwsbrieven verstuurd door regionale afdelingen** met een specifiek regionaal oogmerk en doelpubliek: de abonnees die in de regio wonen.

In het voorbije jaar waren de mogelijkheden tot fysieke acties erg beperkt. Dat heeft er mee voor gezorgd dat **de focus van de nieuwsbrieven is verbreed** door ook in te zetten op verruiming van kennis en inzicht m.b.t. de klimaatproblematiek en de aankondiging en het verslag van online initiatieven.

De nieuwsbrieven zijn onderdeel van de bredere GvK-communicatieaanpak en sporen de lezers aan om ook de andere GvK-kanalen (website, Facebook, Instagram en Twitter) te raadplegen. Zo krijgen onderwerpen die in de nieuwsbrief aan bod komen, dikwijls meer aandacht en duiding op de website. Omgekeerd heeft de actualiteit op Twitter, Instagram of Facebook invloed op de onderwerpen die in de nieuwsbrieven en op de website worden behandeld.

De tabel hierna presenteert een aantal kengetallen m.b.t. de drie types nieuwsbrieven.

Tabel 1: Enkele kengetallen m.b.t. de GvK-nieuwsbrieven over het jaar 2020

Wekelijkse nieuwsbrief	
Aantal verzonden brieven	53
Aantal bestemmelingen:	
• gemiddeld	1.899
• eerste nieuwsbrief van het jaar	1.430
• laatste nieuwsbrief van het jaar	2.001
Hoe goed worden onze nieuwsbrieven gelezen?	
• gemiddeld aantal geopende nieuwsbrieven (%)	48,5
• gemiddeld aantal aangeklikte links per nieuwsbrief	921
• gemiddeld aantal aangeklikte externe links per nieuwsbrief	61
• gemiddeld aantal abonnees dat doorklikte per nieuwsbrief	61
Flashberichten	
Aantal verzonden flashes	24
Aantal bestemmelingen:	
• gemiddeld	1.900
• eerste flash van het jaar	1.902
• laatste flash van het jaar	2.021
Gemiddeld aantal geopende flashberichten (%)	47,6
Regionale nieuwsbrieven	
Aantal verzonden regionale nieuwsbrieven	25
Gemiddeld aantal bestemmelingen:	224
Gemiddeld aantal geopende flashberichten (%)	49,6

Bij de start van het jaar ligt het aantal abonnees van de wekelijkse berichten rond 1.400, maar dit aantal klimt snel in de eerste maanden tot aan het begin van de eerste lockdown. Die snelle stijging is vooral het gevolg van de 'rekrutering' van abonnees tijdens fysieke acties. Nadien blijft het aantal abonnees vrij constant met een lichte stijging de laatste maanden van het jaar. **Drie regionale afdelingen (Kempen, vooral Limburg en recent Antwerpen) zenden regelmatig nieuwsbrieven uit**.

In november organiseert GvK **een bevraging onder de abonnees** van de wekelijkse nieuwsbrief. De respondenten (evenveel mannen als vrouwen) zijn overwegend (66%) meer dan 65 jaar oud en niet meer professioneel actief (78%). Uit de bevraging komt naast een grote tevredenheid met de huidige nieuwsbrief een aantal waardevolle suggesties voor verbetering naar voren waarmee we in het eerste kwartaal van 2021 aan de slag zullen gaan.

4.3 Facebook

Al sinds de start van de Grootouders in 2019 zijn we zeer actief op Facebook. Het is een vluchtig medium, maar het laat ook toe op korte termijn een groot publiek te bereiken en nieuwe mensen aan te spreken. We publiceren gemiddeld vier berichten per dag, die van ons de meest actieve groep maakt van de huidige klimaatbewegingen (ongeveer 1500 berichten in 2020).

Onze berichten zijn een mengeling van emotie, humor, populaire en meer diepgaande bijdragen, aankondiging van evenementen, delen van petities e.d. Onze activiteit op Facebook is ook een mooi verlengstuk voor onze website en ook voor de lancering van nieuwe ambassadeurs. Zoals uit het overzicht hierna blijkt, zijn de meest populaire berichten memes of betreffen Greta Thunberg en onze ambassadeurs.

Tabel 2: Overzicht meest populaire berichten of Facebook

Datum	Thema	Bereik	Likes	Gedeeld
29.04.20	Quote Greta Thunberg	6.105	496	52
18.04.20	Quote Jan Peumans	14.401	1.630	86
19.04.20	Quote Wim Distelmans	12.758	3.383	461
23.04.20	Quote aarde	44.692	3.045	502
10.08.20	Quote warm weer	99.056	6.215	625

Tabel 3: Facebook in cijfers

Item	Aantal 2020	Aantal 2019
Aantal bereikte personen (= aantal personen dat minstens 1 bericht heeft gezien):	733.267	Ongeveer het dubbele
Aantal personen dat op een of andere wijze heeft gereageerd op minstens één bericht	565.685	898.803
Aantal keren dat een link in een bericht werd aangeklikt	37.228	
Opmerkingen op berichten	22.036	
Aantal keren dat een bericht werd gedeeld	32.071	
Aantal reacties op berichten	247.844	
Aantal nieuwe volgers van onze Facebook pagina	2.366	
Aantal afhakers van onze Facebook pagina	2.849	
Volgers boven de 55 jaar (%) …waarvan vrouwen (%) … waarvan mannen (%)	66 57 43	

In bijlage 2 presenteren we een aantal statistische gegeven i.v.m. Facebook-berichten.

4.4 Twitter en Instagram

Twitter wordt weinig door 55-plussers gebruikt, maar is een bijzonder goede bron van informatie. GvK is sinds eind 2019 actief op Twitter en plaatste sindsdien 731 tweets. Sommige twitterberichten worden door de Nieuwsbrief opgepikt. Onze account heeft **261 volgers**. We vinden van 30 ambassadeurs een twitteraccount - 8 ervan volgen de grootoudersaccount. De meeste ambassadeurs

zijn weinig actief. De volgende tabel geeft een overzicht van onze meest succesvolle tweets; de interactieratio is gemiddeld 2-3%.

Tabel 4: Overzicht van de toptweets

Tweet	Bereik
Droogtebeleid en Groene Delle	3.900
Cartoon	3.505
Ambassadeur Dirk Vansintjan	3.351
Opstart Klimaatzaak in Duitsland	3.369
Nieuwjaarsbrief Duitse versie	2.940
1 jaar samen met jongeren klimaatactie	2.818
Ineos bezwaar	2.576
Webinar Sara Vicca	2.563
Groene Delle	2.491
Nieuwjaarsbrief Franse versie	2.381
Ambassadeur Jan De Maeseneer	2.145
Oproep petitie openbaar vervoer (één van verschillende oproepen)	1.856
Petitie 11.11.11	1.595
Ambassadeur Ankie Vankerckhove	1.508
Boekentip “10 miljard monden”	1.358
Ambassadeur Stefan Hertmans	1.306

Vanaf 21 augustus 2019 tot 12 november 2020 is GvK actief op **Instagram**. In die periode worden er 1.787 posts geplaatst en kan GvK rekenen op 730 volgers. Sinds midden november zijn we op zoek naar iemand die onze activiteiten op Instagram terug kan opnemen.

4.5 Webinars

GvK besteedt veel aandacht aan vorming en informatie. Voorafgaand aan corona wordt een vergadering van het nationaal bestuur in de regel door een vorming in de voormiddag voorafgegaan. In mei zijn we van start gegaan met de organisatie van webinars die zich mogen verheugen in een toenemend aantal belangstellenden. In totaal schreven zich 1.089 deelnemers (in aantal variërend van 43 tot 144) in voor de **14 webinars** die we organiseerden; 10 van deze webinars werden door een GvK-ambassadeur verzorgd.

Tabel 5: Overzicht van de GvK-webinars

Titel	Spreker	YT views
ABC van het Klimaat	Hugo en Ilse Van Dienderen en Amber Paris	
Wetenschap in (inter) actie	Prof. Dr. Ilse Loots, Universiteit Antwerpen	
Vergroening zware industrie in Vlaanderen	John Vandaele, MO* journalist	
Het Federale Regeerakkoord 2020	Benjamin Clarysse, Bond Beter Leefmilieu	
Corona, biodiversiteit en de Braziliaanse Cerrado	Luc Vankrunkelsven, Wervel	
Burgerparlement om klimaat te redden	Sebastien Hendrickx, Burgerparlement	

Titel	Spreker	YT views
Inheemse wijsheid en klimaat	Patricia Verbauwhede, Broederlijk Delen	
Samen met de natuur de wereldbevolking voeden	Prof. dr. ir. Myriam Dumortier, UGent	192
Groene fietser wordt voorzitter Europese energiecoöperaties	Dirk Vansintjan, Ecopower	
De dwaalwereld van Saralinde	Linda Van Mieghem, jeugdschrijfster	
Vlaanderen Waterarm ? Hoe kan dat ?	Prof. dr. Patrick Meire, UAntwerpen	
Gezondheid en Klimaat	Prof. dr. Herman Kuppers, UHasselt	190
Oceaan en Klimaat	Prof. dr. Jan Stel, UMaastricht	200
De natuur als buffer tegen klimaatopwarming	Dr. Sara Vicca, UAntwerpen	611

4.6 Youtube

GvK beschikt over een Youtubekanaal waarop alle webinars worden geplaatst. Het adres van het kanaal is: https://www.youtube.com/channel/UCVkLzKTeDQTPf9S4D0BTAMg.

Ook enkele voordrachten uit de cyclus 'Klappen op de Trappen' (zie hoofdstuk 7.1) staan op het Youtubekanaal.

Tabel 6: Overzicht van de voordrachten van Klappen op de Trappen op Youtube

Titel	Spreker	YT views
Opkomst en Verval van de Homo Sapiens	Joe Baele, sprookjesverteller	58
Fossiele brandstoffen vervangen door duurzame energie	Pieter Boussemaere, klimaatauteur	55
Bewust consumeren	Dirk Van Der Roost, Broederlijk Delen	52

4.7 Contacten met de pers

In 2020 was GvK regelmatig in de pers: het journaal, praatprogramma's, kranten en tijdschriften.

In totaal verspreidden wij 25 persberichten: over ambassadeurs, ondersteuning van acties, open brieven aan politici, ook op Europees vlak, etc., dikwijls in eigen naam, maar soms ook samen met de klimaatjongeren, actiecomités of bevriende organisaties.

Tabel 7: Overzicht van de uitgestuurde persberichten

Datum	Titel persbericht
01/01/20	Omgekeerde nieuwjaarsbrief – Marc de Bel
06/01/20	Start lokale afdeling Brugge
27/01/20	Paula Sémer, ambassadeur
06/02/20	Grootouders steunen klimaatspijbelaars
21/02/20	Grootouders luiden de noodklokken op 29 febr.
04/03/20	Bart Staes, 80ste ambassadeur bij GvK
16/06/20	Interview met Anuna De Wever
18/06/20	'For our future, cure the climate now' 5 eisen aan de EU-regeringsleiders

Datum	Titel persbericht
20/06/20	'Blijf langer in je kot" – GvK Limburg
22/06/20	Groene Delle – actie 'dwaze Grootouders' Hasselt
04/07/20	'For our future cure the climate now – oproep aan de EU raad
13/07/20	Open brief aan Angela Merkel
10/08/20	Oproep aan de regeringsonderhandelaars door 74 ambassadeurs
14/08/20	Interview Frank Deboosere
17/09/20	Groene Delle gered!
03/10/20	Ineos: Grootouders steunen de bosbezetting
08/10/20	Jane Goodall 100e ambassadeur
16/10/20	Ineos: Open brief aan Zuhal Demir
16/10/20	Oproep landbouwbeleid aan het EU-parlement
29/10/20	Ineos: afgifte petitie bij min. Crevits
08/12/20	Grootouders en jongeren vragen EU-klimaatambitie
10/12/20	Open brief aan de EU-leiders – 12 internationale Grootoudergroepen
12/12/20	Oproep Antwerpse vervoerraad
20/12/20	Actie tram 7, met Warre Borgmans, Janine Bischops en Anuna de Wever
27/12/20	Grootouders, schrijf een nieuwjaarsbrief

4.8 Promotie klimaatboeken

GvK besteedt regelmatig aandacht aan boeken over de klimaatcrisis. Op de website werd daarvoor een aparte rubriek ingericht. Door het grote aanbod is de keuze van de besproken of aangekondigde boeken zeer subjectief of zelfs toevallig. In 2020 werden 19 uitgaven behandeld, gaande van kinderboeken tot meer wetenschappelijk of filosofisch werk of specifieke klimaatbeleidsthema's (zoals klimaatrechtvaardigheid), die door onze leden of sympathisanten gesignaleerd of besproken werden. In de loop van 2020 is de redactie op zoek gegaan naar meer structurele "recensenten".

Daarenboven hebben we een speciale plek gegeven aan boeken die expliciet de doelstellingen van GvK helpen realiseren. Eind 2020 waren dat deze twee uitgaven:

- **Dwaalwereld van Saralinde.** Linda Van Mieghem, jeugdschrijfster en actieve GvK-ambassadeur verdeelde haar laatste boek via GvK en stelde haar auteursrechten ter beschikking voor enkele ecologische projecten in de regio Limburg, die de biodiversiteit ten goede komen en de klimaatcrisis tegengaan.
- **ABC van het Klimaat.** Dit boek werd geschreven door onze covoorzitter Hugo Van Dienderen, zijn dochter Ilse en kleindochter Amber. Een andere kleindochter, Muse, illustreerde het boek. De opbrengst van de via GvK verkochte exemplaren gaat naar de werking van de v.z.w. GvK. Als eindejaarsactie werd het boek zelfs cadeau gedaan bij inschrijving als nieuw GvK-lid.

De regio Limburg werkt aan een **bibliotheekproject** en tentoonstelling in samenwerking met de stad Genk. Het is de bedoeling dit project in een latere fase in heel Vlaanderen aan te bieden.

In bijlage 3 geven we een bloemlezing van een aantal boeken die we op onze website hebben besproken.

5. Ambassadeurswerking

Begin 2019 startten we met het aantrekken van “ambassadeurs” van de Grootouders voor het Klimaat. Op **21 juni 2019** lanceerden we onze eerste topambassadeurs, **Reinhilde Decleir**, actrice, en **Herman van Goethem**, rector van de Universiteit Antwerpen. In 2019 volgden er nog 67 ambassadeurs, in 2020 mochten we er nog 45 begroeten (zie lijst aan het einde van dit hoofdstuk).

Met de ambassadeurs willen we de onafhankelijkheid en diversiteit van onze beweging benadrukken. Naast unieke kleppers qua engagement én leeftijd als Paula Sémer en Jane Goodall, weerspiegelen de ambassadeurs in 2020 een grote maatschappelijke diversiteit: Abied Alsulaiman en Abdel Rahman El Bacha zijn respectievelijk van Syrische en Libanese origine en Jean-Jacques Tamba en Stella Nyanchama Okemwa hebben beiden Afrikaanse roots. Ons politiek draagvlak verruimden we met Kris Merckx, onze eerste PVDA'er, en Nelly Maes, tweede N-VA’er. Twee medici, Réginald Moreels en Jan De Maeseneer, werden ambassadeur en ook twee acteurs, Warre Borgmans en Janine Bischops. Bij de klimaatvriendelijke ondernemers kwam Dirk Vansintjan (Ecopower) erbij. Voor het eerst verwelkomden we een topmuzikant onder onze ambassadeurs (El Bacha) en een tweeling (Hein en Toon Van den Brempt). Daarnaast zijn nog een aantal bekende kunstenaars, schrijvers, proffen, journalisten en oud-politici ambassadeur geworden.

Initieel vragen we van de ambassadeurs een verklaring en foto, die we op onze website en social media publiceren. ‘Quotes’ van de ambassadeurs worden later ook gepubliceerd op Facebook, Twitter, Instagram. Op regelmatige tijd sturen we een nieuwsbrief.

Sommige ambassadeurs gaan verder in hun engagement en vermelden ons in interviews, zijn aanwezig op manifestaties, leveren artikels en opiniestukken voor de website, geven webinars en zijn actief in werkgroepen.

Jane Goodall, 100e ambassadeur. Op 7 oktober verwelkomden we Jane Goodall, een wereldautoriteit in het onderzoek rond chimpansees, als 100e ambassadeur. In een filmpje betoont zij haar solidariteit met onze beweging en alle Grootouders. Het persbericht werd vlot overgenomen in de media.

https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/jane-goodall/

Klimaatpubers? Onze ambassadeurs Herman Van Goethem en Jean Paul Van Bendegem waren op 16 september 2020 te gast in De Afspraak op Canvas. In deze uitzending riep Jean Paul Van Bendegem de senioren, waaronder de Grootouders voor het Klimaat, op om zich wat vaker als pubers te gedragen en af en toe flink tegen de schenen te schoppen. Het is een verwijzing naar de titel van zijn laatste boek: *“Wijs, grijs en puber. Pleidooi voor de burgerlijk ongehoorzame senior.”*

https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/grootouders-pubers-voor-het-klimaat/

Omgekeerde nieuwjaarsbrief. Op 1 januari 2020 publiceerden we de nieuwjaarsbrief van grootouders voor hun kleinkinderen, geschreven door jeugdauteur Marc de Bel, en ook verfilmd en gedeeld op de sociale media. In het VRT 7uur journaal op nieuwjaarsdag werd er ruim aandacht aan besteed.

De nieuwjaarsbrief 2021 werd geschreven door Linda van Mieghem.

https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/drobrf/

Open brief aan de regeringsonderhandelaars. Op 11 augustus stuurden we een brief aan de toenmalige federale regeringsonderhandelaars met de vraag om meer aandacht te besteden aan de klimaatmaatregelen en zich in te schrijven in de Europese Green Deal en het Klimaatakkoord van Parijs. 74 ambassadeurs hebben deze open brief mee ondertekend.

https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/ob200811/

“Spring op de tram, nu het nog kan”. In het kader van de Antwerpse actie rond Tram 7 en het openbaar vervoer, lanceert GvK op **20 december** een filmpje met de ambassadeurs Warre Borgmans en Janine Bisschops op de sociale media. Het wordt vlot gedeeld in de pers en de lokale zender ATV.

Nieuwe ambassadeurs in 2020

Piet Piryns – Jan De Maeseneer – Wivina Demeester – Lieven De Cauter – Jan Verachtert – Paula Sémer – Armand Schreurs – Luc Cortebeeck – Eric Van Rompuy – Brigitte Raskin – Ankie Vandekerckhove – Frank Beke – Bart Staes – Koen Nelissen – Réginald Moreels – Christina von Wackerbarth – Abied Alsulaiman – Nelly Maes – Linda van Mieghem – Marc Colpaert – Gerda Dendooven – Kris Merckx – Leida Rijnhout – Paul Verhaeghe – Toon Van den Brempt – Hein van den Brempt – Warre Borgmans – Myriam Dumortier – Dirk Vansintjan – Patrick Meire – John Vandaele – Jean-Jacques Tamba – Jane Goodall – Alain Platel – Bea Cantillon – Patricia Verbauwhede – Gilbert Eggermont – Abdel Rahman El Bacha – Leo Vanderheyden – Koen Vanmechelen – Janine Bischops – Stella Nyanchama Okemwa – Mieke Vogels – Peter Theuninck – Eva Brems – Daniel Billiet

6. Samenwerking met andere ouderenverenigingen

GvK hecht veel belang aan de samenwerking met de bestaande ouderenverenigingen omdat die de mogelijkheid biedt om een grote groep mensen te informeren en te sensibiliseren. Op die wijze krijgt GvK ook beter inzicht in hun specifieke noden en vragen. **Meer specifiek werkt GvK samen met S-Plus, OKRA en Vl@s.** Verder werden de algemene voorzitters van S-Plus en OKRA GvK-ambassadeur.

GvK heeft deelgenomen aan activiteiten van verschillende ouderenverenigingen. Omgekeerd worden de ouderenorganisaties uitgenodigd tot deelname aan GvK-activiteiten. Zo kende 2020 een goede start met de aanwezigheid van GvK tijdens de Casinoconcerten van S-Plus waar we, gespreid over 3 dagen, 6000 leden van S-Plus konden ontmoeten.

De coronacrisis gooide echter roet in het eten en dwong ons **verschillende plannen op de lange baan** te schuiven: een klimaatwerkgroep die samen met S-Plus werd opgericht, samenwerking met Vl@s op een Inspiratiebeurs gepland voor einde april waar 3000 leden werden verwacht, en de Gvk-aanwezigheid op de OKRA-Sportdagen verdeeld over Vlaanderen.

Sinds de start van de coronapandemie onderhouden we regelmatig contacten via e-mail en af en toe een zoom meeting. De focus van de ouderenverenigingen ligt in deze crisisperiode evenwel vooral op het behoud van hun leden.

Van onze kant blijven we de ouderenverenigingen informeren over de acties en publicaties van GvK**,** we nodigen hen bijvoorbeeld uit om deel te nemen aan de GvK-webinars. Verder verzorgt GvK ook maandelijks een klimaatblog in de nieuwsbrief van S-Plus.

De **toetreding van GvK tot de Vlaamse Ouderenraad** werd op 30 december bevestigd.

7. Samenwerking met andere Grootouderklimaatverenigingen

Onze contacten **en samenwerking met de Grands-Parents pour le Climat (GPC)**, onze tegenhanger in het Franstalige landsdeel, zijn in 2020 verder uitgebouwd. Voordien werkten we reeds samen in de fysieke acties ter ondersteuning van de klimaatjongeren en in de actiewerkgroep van de Klimaatcoalitie, waar GPC ons mee vertegenwoordigt in het Bestuur.

In januari nemen we deel aan de bespreking van het initiatief van Michel Cordier van GPC voor de oprichting van een Transitieforum. Die bespreking legt de basis voor verder contact en samenwerking bij de opstart, in september, van het initiatief "**Het Burgerparlement**" waarvan we mee de grondbeginselen ondertekenen.

In juli schrijven we samen met GPC en Youth For Climate **open brieven aan Angela Merkel en Belgische politici voor een krachtig Europees duurzaamheidsbeleid**. Naar aanleiding van het federaal regeerakkoord richten we in november met GPC een specifieke werkgroep op om de krachten te bundelen rond prioritaire punten voor het klimaat waar we als grootouders met onze kennis, ervaring en bekommernissen kunnen en willen toe bijdragen.

We selecteren samen vijf belangrijke thema's voor het klimaat uit het regeerakkoord en werken concrete voorstellen uit over financiën, fiscaliteit, energie, mobiliteit en digitalisering. Die worden vervolgens in een **gezamenlijke nieuwjaarsbrief** op 18 januari 2021 overgemaakt aan de eerste minister, zes ministers en een staatssecretaris met het verzoek voor een verder gesprek over de thema's onder hun bevoegdheid.

Midden 2020 organiseren we een 2-tal vergaderingen met onze Nederlandse tegenhanger Grootouders voor het Klimaat NL. We proberen op Europees niveau tot een samenwerking te komen tussen de verschillende bestaande Grootoudergroeperingen in o.a. Frankrijk, Zwitserland, Noorwegen en ook de actieve 'parents for future' beweging in o.a. Duitsland. Op 8 december schrijven we met 13 Internationale Grootouders en jongerenklimaatbewegingen een gezamenlijke brief aan de Europese regeringsleiders om actieve klimaatdoelstellingen te realiseren tegen 2030.

8. Activiteiten van de regionale afdelingen

8.1 Regio Brugge

Tijdens de 'doorgroeidag' van GvK op 8 november 2019 vinden 5 enthousiaste Bruggelingen elkaar om samen een regionale groep op te richten.

Op **6 januari 2020** komen een 60-tal geïnteresseerde grootouders bijeen in het Brugse jeugdhotel Snuffel. Na een korte toelichting over de geschiedenis en werking van GvK Nationaal, wordt er nader ingegaan op de lokale situatie, met een overzicht van "reeds bestaande initiatieven i.v.m.

duurzaamheid en klimaat in de Brugse regio" door Lobke Vermeire, medewerker van Vormingplus Brugge.

Daarna kan men aansluiten bij **drie werkgroepen: communicatie-informatie, lokale acties, en lokaal beleid**. Deze werkgroepen komen in de weken nadien een tweetal keer bijeen, telkens met 10 tot 15 medewerkers. En dan steekt corona er een stokje voor …

Tegen het einde van de eerste lockdown slaagt de regio erin om een huzarenstukje te realiseren: het stadsbestuur geeft de toelating om gedurende acht opeenvolgende donderdagavonden in juli en augustus korte lezingen te organiseren in open lucht, vlak bij het stadscentrum. Dat wordt **Klappen op de Trappen** met acht sprekers, muzikale omlijsting en gemiddeld 60 à 70 toehoorders.

Tabel 8: Overzicht lezingen Klappen op de Trappen

Datum	Titel lezing	Sprekers
09-07-20	Wat als het klimaat Corona was ?	Dirk Holemans, Oikos
16-07-20	Mogen we nog een stuk rood vlees op ons bord ?	Luc Van Krunkelsven, Wervel Jens Mouton, bioboer
23-07-20	Langdurige droogte én overstromingen : het nieuwe normaal ?	Patrick Meire, UAntwerpen Hendrik Pylyser
30-07-20	Van een armoedig naar een rechtvaardig klimaatbeleid	Toon Colpaert en Annie Kerkhove, getuigen 4de wereld
06-08-20	Kunnen we een stroom van klimaatvluchtelingen aan ?	Lore Van Praag, Uantwerpen, Aaron De Fruyt, Rikolto, Phurbu Dhondup, Tibet
13-08-20	Moeten we consuminderen om het klimaat te redden ?	Pieter Boussemaere, Vives, Dirk Vanderroost, Broederlijk Delen
20-08-20	Kan de burger impact hebben op het Brugse klimaatbeleid ?	Manu Claeys, stRaten generaal Dirk De fauw, burgemeester
27-08-20	Gaat het klimaat voorbij aan de bedrijven ?	Bram Pauwels, Beauvent Stijn Van Hoestenberghe, Aqua4C

https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/klappen-op-de-trappen-gvk-brugge-van-start/

Op 1 december wordt **een video-overleg met het stadsbestuur** georganiseerd: burgemeester Dirk De fauw , schepen van klimaat en energie Minou Desquenet, en ambtenaren verantwoordelijk voor duurzaamheid en klimaat. Er worden vragen gesteld naar meer frequente rapportering, een ambitieuzer klimaatbeleid en snellere communicatie m.b.t. het in aanmaak zijnde Brugse klimaatplan 2030, want andere steden staan reeds veel verder op dit vlak.

8.2 Regio Gent

Begin 2020 verzamelde een tiental Gentse Grootouders zich om de oprichting van een Gentse afdeling voor te bereiden. Er werd groots en ambitieus gedacht: een zaal in De Vooruit, programma, gastsprekers, muziek, pamflet, uitnodiging: alles lag klaar om op **20 april 2020** van start te gaan. Helaas.

Bij wijze van opwarming nam een Gentse delegatie deel aan **de Schrikkelwake** in zaal Vooruit op 29 februari, veertien dagen voor de lockdown. Samen met 750 anderen zongen we, strijdbaar...

Met de hoop op een latere start bleef de kern elkaar virtueel zien. Uiteindelijk groeide uit die contacten een project dat ook een bredere doelgroep kan aanspreken en bijzonder significant is in 2021.

"Onze spaarcenten voor hun toekomst"

Hiermee willen we de financiële wereld, de overheid en de senioren oproepen erover te waken dat het spaargeld van 55-plussers een duurzame bestemming krijgt, ongeacht in welk financieel product het belegd is. De actie wordt ondersteund door een stevig dossier met technische gegevens en relevante cijfers. Deze studie werd gedurende enkele maanden uitgewerkt door Grootouders met een achtergrond in de financiële en economische wereld, samen met de Gentse kern.

Hoewel die campagne oorspronkelijk als een Gents project werd uitgewerkt, kan ze, indien succesvol, later nationaal uitdijen. Daartoe werd b.v. al contact gelegd met Grand-Parents pour le Climat.

8.3 Regio Antwerpen

Begin **december 2020** wordt Grootouders voor het Klimaat – Antwerpen (GvK-A) opgericht tijdens een zoomvergadering. GvK-A wil in de regio (arrondissement) Antwerpen het klimaatbeleid van de lokale besturen prikkelen en een klimaatneutrale toekomst bespoedigen.

Het **vervoersplan voor de regio Antwerpen** is het eerste thema dat GvK-A bezighoudt. Het plan ligt ter goedkeuring bij de minister. De effectieve uitvoering van het plan zou grote invloed hebben op de leefbaarheid en de mobiliteit in de regio. GvK-A verdiept zich in het plan en zoekt medestanders.

Oproep aan de Antwerpse vervoerraad. Op **15 december** wordt een brief gestuurd naar de leden van de Antwerpse vervoerregioraad met de expliciete vraag om het vervoersplan niet goed te keuren.

https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/opr201214/

“Spring op de tram, nu het nog kan”. Tram 7 tussen Mortsel en het Eilandje wordt als voorbeeld genomen voor het haperende vervoersbeleid. Men wil deze oudste lijn van Antwerpen, die de stad volledig doorkruist, afschaffen. Om meer ruchtbaarheid te geven aan de actie, lanceert GvK op **20 december** een filmpje met de ambassadeurs Warre Borgmans en Janine Bisschops op de sociale media. Het wordt vlot gedeeld in de pers en de lokale zender ATV.

Op hetzelfde ogenblik wordt ook **een petitie** gelanceerd.

https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/tram7tot/

Op de website van de Grootouders worden ook meer verdiepende artikels gepubliceerd.

De werkgroep ‘haven’ was al eerder opgestart (zie ook hoofdstuk 9.3). Zij bestudeert het klimaatplan van het Antwerps Havenbedrijf (PoA). Ze gebruikt hiervoor haar contacten in de haven en spreekt met de duurzaamheidsverantwoordelijken van PoA.

Een aparte werkgroep voert samen met andere organisaties strijd tegen de geplande nieuwe vestiging van INEOS op de Antwerpse rechter Scheldeoever (zie ook hoofdstuk 9.2).

8.4 Regio Kempen

Een vijftal actieve grootouders namen het initiatief om ook in de Kempen een afdeling van de Grootouders voor het Klimaat op te starten. Op 9 december 2019 wordt GvK-Kempen opgericht tijdens een stichtingsvergadering met 140 aanwezigen in de Warande te Turnhout. Onder hen ook een aantal ambassadeurs van GvK: Walter Van den Broeck, Linda van Mieghem en Jos Gheysels.

Na een inleiding door covoorzitter Hugo van Dienderen sprak Paul Van Hoof (IOK) over de burgemeestersconvenanten in de Kempen en Tine Hens, journaliste van MO*, gaf een boeiend en eenvoudig uitgelegd inzicht in de klimaatproblematiek en in wat er moet gebeuren en wat we zelf kunnen doen. Deze oprichting werd uitgebreid in de lokale pers gedeeld.

https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/stichting-grootouders-voor-het-klimaat-kempen-een-overrompelend-succes/

Begin 2020 bepaalde de afdeling de speerpunten voor verdere actie. Vijf thema's komen uit de bus: beter openbaar vervoer, opvolging van de gemeentelijke klimaatplannen, betere plantaardige voeding in de horeca, ethisch bankieren, en verbindend spreken en tegengaan van polarisatie.

Door de coronacrisis vonden nadien geen vergaderingen meer plaats. Wel zijn er een aantal acties doorgegaan. Linda Van Mieghem promootte haar boek **De dwaalwereld van Saralinde** onder meer met een filmpje in de bibliotheek van Turnhout (https://turnhout.bibliotheek.be/dwaalwereld). De opbrengst gaat naar enkele lokale ecologische projecten die de biodiversiteit ten goede komen en de klimaatcrisis tegengaan.

Linda is ook de auteur van de **omgekeerde nieuwjaarsbrief** 2021, die op 26 december 2020 via een filmpje op sociale media werd verpreid.
https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be/nieuwjaar2021/

Vele leden voeren individueel of in kleinere groep (zoals de Werkgroep Meer Natuur in de Stad) actie: de aanplant van een Voedselbos in Turnhout, een onderzoek naar de nieuwe vervoersregio's en contact met de Intercommunale voor de Ontwikkeling van de Kempen over de gemeentelijke klimaatplannen.

8.5 Regio Vlaams-Brabant

Tot drie keer toe hebben GvK'ers in Vlaams-Brabant een datum vastgelegd, een zaal gereserveerd en sprekers uitgenodigd voor de startdag van GvK Vlaams-Brabant. Corona besliste anders... Ook de geplande doorstart in januari 2021 kon niet doorgaan.

8.6 Regio Limburg

Tijdens de klimaatmarsen in 2019 ontstond het idee om een Limburgse afdeling van Grootouders voor het Klimaat op te richten.

Een geanimeerde startavond op 14 oktober 2019 bracht 160 deelnemers samen in de gebouwen van Universiteit Hasselt. Ze konden rekenen op de morele steun van Rector Luc De Schepper, evenals mede-ambassadeurs Willy Miermans, Herman Kuppers en Bettie Elias, die de boreling symbolisch boven de doopvont hielden.

Enkele weken later vergaderden ze met een vijftiental geïnteresseerden die hun schouders wilden zetten onder de kersverse afdeling. Het was de kiem van hun latere structuur: een kerngroep van 5

mensen die de dagelijkse opvolging waarborgen, een open stuurgroep die fungeert als klankbord voor acties en werking en daarnaast werkgroepen rond een specifiek thema.

Vanuit deze structuur werd een belangrijk aantal acties uitgevoerd[2]:

- inspelend op de "Global Climate strike", nationaal en internationaal, werd een **marktactie** georganiseerd (mensen werden aangesproken over het klimaat) en een optocht door het centrum van Hasselt;
- een **actie "open winkeldeuren**": een prikactie door de stad Hasselt om aandacht te vragen voor de energieverspilling van de winkels die om meer klanten aan te trekken hun deuren openhielden, ook in de winter;
- actie aan het stadhuis van Hasselt om samen met een 16-tal verenigingen op te roepen om de **Klimaatnoodtoestand** af te kondigen; aansluitend was er een actie **'luiden van de noodklokken'**;
- via een actiefront (klimaatcoalitie Limburg en plaatselijke actiegroep): actie voor het **behoud van de Groene Delle** (zie hoofdstuk 2 voor meer details);
- door de coronamaatregelen werd het onlinecontact erg belangrijk; de werkgroepen konden zo verder werken en acties stroomlijnen met het oog op tijden waarin fysiek contact weer mogelijk wordt:
    - werkgroep **Bibliotheekproject** (zie hoofdstuk 9.5)
    - werkgroep **'Blijf langer in je kot**' (zie hoofdstuk 9.6)
    - werkgroep **noord-zuidverbinding**: opvolging van een participatief project waarbij de Vlaamse gemeenschap via 'Het werkvennootschap" tot een duurzame mobiliteitsoplossing voor Limburg wil komen. De werkgroep volgt dit proces kritisch en heeft regelmatig overleg met een mobiliteitsspecialist die ook GvK-ambassadeur is;
- **steun aan plaatselijke actiegroepen**, wanneer hun actie kadert in onze doelstellingen. In coronatijden gebeurde dit hoofdzakelijk via sociale media: informatie verspreiden en oproepen voor ondertekening van petities en bezwaarschriften. Dit was het geval voor de actie tegen megastallen in Borgloon en voor het behoud van de bossen van Kaulille die bedreigd worden door zandwinning;
- In 2020 ontstond in opvolging van de actie 'Uitroepen van de noodtoestand" een **klimaatcoalitie**, met het doel milieu-en klimaatverenigingen die concrete acties willen ondernemen te ondersteunen. GvK-L speelt een actieve rol in het groeiproces van deze coalitie.

[2] Een volledig overzicht van de acties van GvK-Limburg is opgenomen in bijlage 1.

9. Werkgroepen en projecten

9.1 Klimaateducatie

Deze werkgroep van GVK is slechts einde 2020 opgestart. Na enkele zoom-sessies werd duidelijk dat de groep wil inzetten op een innovatieve en participatieve aanpak.

Innovatief, de medewerkers zoeken bij voorkeur naar innovatieve kleine en grote projecten die als een interessante bijdrage aan klimaateducatie kunnen aangeboden worden aan de verschillende onderwijskoepels. GVK is immers een pluralistische klimaatbeweging.

Participatief, de werkgroep kiest van bij het begin voor de mengvorm: pittige projectideeën uitdenken en die zelf realiseren, maar ook ideeënfiches ontwikkelen en deze voor de realisatie uitbesteden aan reeds bestaande groepen die kwalitatief inzetten op klimaateducatie. De ideeën die verder zullen worden uitgewerkt betreffen **een** energieproject op schoolniveau, een vormingsproject om jongeren meer veerkracht en mentale weerbaarheid te geven, de uitwerking van een didactisch katern rond de post-apocalyptische roman van S. Vromman, en enkele webinars rond de systemische transitie van de economie.

9.2 Ineos

Ineos, de feiten…

Ineos plant 2 chemische fabrieken in de Antwerpse haven onder de naam Ineos Project One. Einde 2019 begonnen een paar Grootouders een gesprek met Ineos en stelden hun een aantal pertinente, soms technische vragen. Na lang aandringen kregen ze in de loop van 2020 hierop een antwoord. Dit werd verwerkt in een interne nota.

Ondertussen trok zich ook het protest tegen deze nieuwe fabrieken op gang met de campagne Ineos Will Fall van Antwerpen Schaliegasvrij. Hier ook volgden een aantal mensen de evolutie van deze actie. Er werd intern na overleg beslist over een tweesporenstrategie: in gesprek blijven met Ineos maar ook de acties ondersteunen.

Op 29 januari raakte GvK voor het eerst betrokken bij het dossier Ineos. We steunden de solidariteitsactie met de Ineos Phenol werknemers. Eind april kreeg het verzet tegen Project One vorm. We riepen op tot bezwaar tegen het scopingsadvies dat Ineos vroeg over een deel van het project-MER, d.w.z. een voorafgaand advies dat neerkwam op de in de EU verboden salami- of stapvoorstaptactiek. Op 26 augustus steunden we de oproep aan Port of Antwerp om industrieën uit het verleden te weren.

Intussen bleek Ineos een ontbossingsvergunning te hebben aangevraagd. Er was maar één week de tijd om daartegen bezwaar in te dienen. Op 31 augustus riepen we via al onze kanalen op tot bezwaarindiening. Met succes. Op 12 september lanceerden we ook mee de online petitie tegen het subsidiëren van schaliegasprojecten.

Ook op het actievlak bleef het niet stil: op 8 oktober bezetten 150 activisten het bos. Door de grote persaandacht kreeg Ineos ook meer aandacht bij het brede publiek;

Op 29 oktober werden 729 bezwaarschriften tegen de kapvergunning, meer dan 11.000 handtekeningen voor de petitie, samen met een open brief van 70 organisaties, waaronder GvK, overhandigd aan minister Crevits. Te laat. De dag voordien had minister Demir de ontbossing

vergund. Daarop startte Client Earth op 8 november een noodprocedure bij de Raad van Vergunningenbetwistingen, die de vergunning schorste op 14 november. Op 10 december diende Client Earth een beroep ten gronde in, waarbij ook GvK zich aansloot. De uitspraak wordt verwacht in het voorjaar van 2022. Intussen schrapte Ineos de PDH-unit uit Project One, waarmee het voorwerp van de vergunningsaanvraag wijzigt.

Nu we eiser werden in een juridische procedure tegen Ineos is eveneens beslist om alle informele contacten met Ineos te stoppen.

Op 26 november werd binnen GvK een eigen Ineos werkgroep opgericht, een twintigtal mensen meldden zich. Deze groep onderstreept het belang van allianties met ter zake bestaande groepen zoals Ineos Will Fall, Antwerpen Schaliegasvrij, Bond Beter Leefmilieu, Fietsersbond, Greenpeace.

In een oriënterende fase wil de Ineos werkgroep het klimaatparcours van Ineos grondig tegen het licht houden: in een aantal webinars kregen we meer zicht op de verschillende aspecten van deze projecten en kwamen we tot volgend besluit: De kern van het milieu- en klimaatprobleem met INEOS Project One is het gebruik van de fossiele brandstof schaliegas, gewonnen via fracking, een internationaal erkende bedreiging voor mens en planeet. Er is geen transparantie noch voldoende toezicht betreffende de investeringen van de Vlaamse overheid in het project.

9.3 Antwerpse haven

De haven van Antwerpen (Port of Antwerp, POA) is een belangrijke economische maar mogelijk ook ecologische speler, van belang voor heel Vlaanderen. De bedoeling van de contacten met de haven is vooral de uitwisseling van informatie.

In februari 2020, net voor de uitbraak van de coronacrisis, werd de aanzet gegeven voor een werkgroep industrie. De werkgroep wil een toegevoegde waarde zijn, via zijn technische en industriële kennis, als bruggenmaker**,** om via een open dialoog tot een gezamenlijk standpunt te komen dat de havenindustrie kan bewegen om zonder uitstel concrete maatregelen te nemen met het oog op grotere duurzaamheid. De industrie is immers een belangrijke actor om de Green Deal doelstellingen te realiseren.

Door de coronacrisis kon de werkgroep zijn initiële plannen niet realiseren. In februari 2021 kwam er een vergadering om de werkgroep nieuw leven in te blazen en een actieprogramma voor 2021 uit te tekenen.

Intussen hebben er reeds twee bijeenkomsten plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de haven van Antwerpen enerzijds en GvK anderzijds. Daarbij heeft POA aan allerhande private en publieke partners toelichting gegeven bij diverse projecten die op stapel staan en die zowel rechtstreeks als onrechtstreeks betrekking hebben op de klimaatproblematiek. Vanuit GvK zijn daarrond telkens kritische vragen gesteld en beantwoord, in een open en constructieve sfeer, ervan uitgaande dat POA toch een belangrijke regierol kan spelen. De informatie-uitwisseling zal zeker worden verdergezet. Te bekijken valt dan welke al dan niet gemeenschappelijke initiatieven kunnen worden genomen.

9.4 Leesclub

In een eerste reeks ontmoetingen heeft deze werkgroep samen het boek gelezen van Rutger Bregman *De meeste mensen deugen, een nieuwe geschiedenis van de mens*. Op basis van de gesprekken in onze leesclub hebben we gaandeweg een invulling gezocht van de ondertitel van het boek en schreven we een nieuwe – lees bemoedigende – geschiedenis van de hedendaagse mens. Nadien volgde de bespreking van nog enkele andere boeken waarbij de zoektocht naar een wervend en positief transitienarratief centraal stond.

Door corona heeft de leesclub haar werking opgeschort, ook al omdat de meeste leden weinig voelden voor het alternatief van zoomsessies ter vervanging van de livegesprekken. Na deze pandemie kan de leesclub – indien interesse – heropgestart worden.

9.5 Bibliotheekproject

GvK-Limburg was mede-initiatiefnemer van het project 'Samen de aarde redden nu het nog kan'. Het project komt voort uit de **bibliotheekwerking** van het Kinderrechtenhuis in strijd tegen racisme, met in het midden de tentoonstelling 'Lezen en Schrijven met Anne Frank'. De bibliotheek, diverse schepenen en diensthoofden van Genk reageerden positief op het initiatief. Het project werkte twee workshops uit, een eerste over de relatie mens – dier – natuur en een fotoworkshop over onbewuste plasticvervuilers. In dit proces is ook afgestemd met andere betrokken partijen zoals het Provinciaal Natuurcentrum Limburg en het United Nations Regional Information Centre.

9.6 Project: Blijf langer in je kot

Het project "Blijf langer in je kot" wil senioren, eigenaar van een woning, **een alternatief aanbieden** voor 'het op termijn verhuizen naar een woonzorgcentrum'. Daartoe wil het eigenaars stimuleren en ondersteunen om hun huis te renoveren, goed te isoleren en zo mogelijk fossielvrije energie te gebruiken. Er speelt dus een dubbel objectief: renoveren om langer in het eigen huis te blijven wonen en intussen de klimaatdoelstellingen halen.

De werkgroep werkt samen met Stebo en Befutura die met een renovatiecoach de mensen helpen om de werken aan te pakken. Complete ontzorging en toch maatwerk. Het project tracht verschillende mensen in eenzelfde buurt of wijk te mobiliseren zodat verschillende huizen samen gerenoveerd worden. Dit is voordeliger voor de betrokken bewoners. Om mensen te bereiken werken we aan **een** goede samenwerking met de ouderenverenigingen Okra en S-plus.

10. Interne werking

Het voorbije jaar moest GvK zoals alle organisaties zijn interne werking sterk aanpassen. De eerste maanden van het jaar, tot aan de start van de lockdown in maart, werkte GvK op een manier die in 2019 vrij organisch was gegroeid, met een maandelijkse (fysieke) vergadering van het zogenoemde '**Open Bestuur'** dat – het woord zegt het zelf – open stond voor *alle* GvK'ers. Vergaderingen van dit bestuur namen doorgaans een namiddag in beslag en werden meestal gekoppeld aan een vormingsmoment in de ochtend.

COVID dwong GvK om zijn basisdemocratische werkwijze te herdenken. Dat vroeg wat tijd en uiteindelijk werd overgegaan tot de **organisatie van maandelijkse online vergaderingen van de Kern**, die bestaat uit een vaste groep van een twaalftal erg actieve leden. Verder nemen aan deze vergaderingen leden van de verschillende werkgroepen en regio's deel die over de voortgang van de acties verslag uitbrengen. Daarnaast worden in de kern vooral ook belangrijke strategische kwesties besproken en beslist.
Deze werkwijze met een beperkte kern is intussen goed ingebed, maar blijft voor GvK een overgangsmaatregel. Van zodra ruime fysieke vergaderingen weer toegelaten en veilig zijn, zal GvK waarschijnlijk terugkeren naar de organisatie van open bestuursvergaderingen zoals voordien het geval was. Niettemin zullen onlinevergaderingen niet verdwijnen, omdat de ervaring van vorig jaar geleerd heeft dat ze belangrijke voordelen hebben, ook op ecologisch vlak.

Naast de kern is het vooral de **communicatiewerkgroep** (die overigens sterk in de kern is vertegenwoordigd) met een twaalftal leden, die zeer frequent vergadert en kwesties bespreekt en beslissingen neemt die de GvK in zijn geheel betreffen. Het vergaderritme van deze werkgroep lag in 2020 hoger dan dat van de Kern (een vergadering om de 2-3 weken). Andere werkgroepen en regionale afdelingen regelen hun eigen functioneringswijze die onderling sterk kan verschillen.

De sterke toename van de GvK-activiteiten maakte de noodzaak aan een formeel statuut voor GvK steeds duidelijker. Reeds eind 2019 werden de voorbereidingen voor de oprichting van een vzw gestart en vanaf de maand mei kwamen die terecht in een stroomversnelling. Conceptstatuten werden met deskundige hulp opgesteld en nadien besproken in de kern. Actieve GvK'ers werden uitgenodigd om stichtend lid te worden en eventueel zitting te nemen in het Bestuur. Op 1 augustus 2020 werd de vzw Grootouders voor het Klimaat formeel opgericht met 25 stichtende leden waarvan er 15 ook als bestuurder werden benoemd. Verder werd een dagelijks bestuur van vier leden aangesteld.

Het ondernemingsnummer van de vzw is 0753 407 116 en de oprichtingsakte (inclusief de statuten) verscheen op 31 augustus 2020 in het Belgisch Staatsblad. De eerste vergadering van het Bestuur was voorzien voor februari 2021 en de eerste reguliere Algemene Vergadering vond begin maart 2021 plaats.

Bijlage 1: Overzicht activiteiten/ belangrijke data Grootouders voor het Klimaat Limburg

Omschrijving	Datum	Resultaat/inhoud
Voorbereidingsvergadering startavond	26.8.2019	9 deelnemers brainstormen over wat een startavond kan zijn + afspraken.
Startavond GvK Limburg	14.10.2019	160 deelnemers krijgen info over GvK, een presentatie klimaat, GvK boven de doopvont.
Voorbereingsvergadering samenkomst stuurgroep	18.11.2019	Programma samengesteld door de initiatiefnemers GvKL
Samenkomst stuurgroep GvKLimburg	25.11.2019	Doel van GvKL, voorbereiding acties globale strike en aanzet verdere werking
Globale Strike regionaal	29.11.2019	Infostand centrum Hasselt, marktactie, betoging door het centrum Hasselt met 130 deelnemers
Infostand op 'Paraat voor het Klimaat'	7.12.2019	Uitgenodigd door Provinciaal Natuurcentrum, 250 deelnemers aan deze dag
Actie open winkeldeuren Hasselt centrum	21.12.2019	6 GvK'ers trekken door Hasselt met borden, ter bewustmaking energieverlies door open winkeldeuren; artikels in de pers, nieuwe geïnteresseerden in de werking.
Stuurgroepvergadering GvKL	13.1.2020	Planning verdere acties en activiteiten met 12 deelnemers
Vergadering met Limburgse milieu-en klimaatorganisaties	29.1.2020	Voorbereiding stille actie 'uitroepen van de klimaatnoodtoestand' door gemeentebestuur Hasselt
Stuurgroepvergadering GvKL	12.2.2020	Evaluatie voorbije acties en voorbereiding volgende
Voorbereiding GvKL perscontact voor de actie 'uitroepen van de klimaatnoodtoestand	16.2.2020	Perstekst, afspraken samen met 'fietsfront Hasselt'
Stille actie 'Klimaatnoodtoestand'	18.2.2020	120 deelnemers klimaatfront houden een stille actie om het stadsbestuur op te roepen de klimaatnoodtoestand af te kondigen. Regionale persartikelen en interviews.
Start training 'spreken over het klimaat	2.3.2020	Trainingsgroep van 6 deelnemers. Helaas bleef het bij de ene training door de coronacrisis.
Online vergadering open stuurgroep GvKL	5.5.2020	10-tal deelnemers: hernieuwde start in coronatijden, ideeën verzamelen voor nieuwe acties
Deelname nationale online vergadering regionale groepen	18.5.2020	Voorstelling van wat regionaal bestaat aan initiatieven
Beslissing Vlaams minister Zuhal Demir	15.5.2020	Groene Delle wordt opengesteld voor industrie
Online vergadering open stuurgroep GvKL	22.5.2020	Concretisering nieuwe acties, bespreking actie Groene Delle, planning klimaatwandelingen
Online vergadering klimaatfront Groene Delle	25.5.2020	Info over het dossier en planning acties van het front o.a. gesprek met Zuhal Demir en bijgaande acties
Klimaatwandeling Groene Delle 1 en 2	3.6.2020	2 groepen van 10 personen verkennen de Groene Delle met klimaatgids
Klimaatwandeling Groene Delle 3 en 4	5.6.2020	2 groepen van 10 personen verkennen de Groene Delle met klimaatgids; deze wandelingen krijgen regionale en nationale persaandacht.

Start kerngroep GvKLimburg		5 kernleden nemen voortaan de dagdagelijkse werking waar en bereiden Open stuurgroep voor.
Online vergadering open stuurgroep GvKL	12.6.2020	De nieuwe structuur en actie Groene Delle evaluatie en verder planning o.a. actie 'dwaze grootouders'
Onlinevergadering klimaatfront	15.6.2020	Voorbereiding actie afgeven petitie kabinet Demir
Deelname van GvK-delegatie bij afgeven van petitie	17.6.2020	Actie op het plein voor het kabinet/afgeven van petitie behoud Groene Delle 34.000 handtekeningen
Op kabinet Zuhal Demir.		Ontvangst door de minister met uiteenzetting van onze argumenten voor behoud Groene Delle
Actie dwaze grootouders	23.6.2020	Stille actie op het plein voor 't Scheep tijdens de gemeenteraad om stadsbestuur op te roepen standpunt in te nemen voor behoud Groene Delle resulteert in veel persbelangstelling, o.a. groot artikel in De morgen en interview radio 2 Limburg en reportage op TVL
Grootouders hangen wegwijzers in de groene Delle	29.6.2020	Wegwijzers met een knipoog, een stripverhaal in het bos.
Start van de actie bezwaarschriften voor behoud Groene Delle, door actiefront	juni- 7 aug	GvKLimburg en nationaal spelen een zeer actieve rol, via facebook en artikels op de website.
Kern GvKL	6.7.2020	Structurering GvKl en voorbereiding open stuurgroep
Open stuurgroep	7.7.2020	Evaluatie en planning acties Groene Delle; wg energiepremies, wg noord-zuidverbinding
Online vergadering actiefront Groene Delle	5.8.2020	Planning actieweek september, o.a. bezoek aan betrokken Vlaamse ministers
Online vergadering delegatie bezoek Vlaamse ministers Crevits en Peeters	10.8.2020	Voorbereiding bezoek aan de ministeries
Beslissing van Vlaams minister Demir	11,9,2020	4.500 bezwaarschriften en 34.000 handtekeningen zorgen ervoor dat de Groene Delle groen blijft. Geplande actieweek wordt een feestweek
Deelname Actie De Ring	19.9.2020	Wekelijkse rondwandeling kleine ring Hasselt staat in het teken van overwinning Groene Delle
Deelname actie fietsen naar de Groene Delle	20.9.2020	GvKL actief aanwezig, actie Greenpeace, persaandacht, 150 deelnemers
Werkgroep energiepremies	22.10.2020	Gesprek met Stebo als partner in het project
Afsluitende actie 'Dwaze Grootouders' plein aan 't Scheep	22.9.2020	Een dankuwel aan de burgerbewegingen en aan de minister. 60 deelnemers
Bibliotheekproject: verkennend gesprek met de Bibliotheek van Genk	22.9.2020	Positieve reactie van de bibliotheek van Genk op het voorstel van GvKL om te komen tot een project met tentoonstelling over het klimaat. Aanzet tot verder gesprek
Werkgroep Bibliotheekproject (online)	24.9.2020	Bespreking eerste inhoudelijk voorstel tentoonstelling
Kern GvKL (online)	29.9.2020	Voorbereiding open stuurgroep
Open stuurgroep GvKL (online)	1.10.2020	Evaluatie Acties Groene Delle, de 3 werkgroepen
Werkgroep noord-zuidverbinding (online)	14.10.2020	Ambassadeur Miermans geeft info over het project van werkgenootschap
Werkgroep Bibliotheekproject (online)	15.10.2020	Concretisering voorstellen aan gemeente Genk, gesprek met enkele mandatarissen gemeente
Voorbereiding subsidiedossier project 'Blijf langer in je kot' en 'Samen de aarde redden nu het nog kan' bij de Koning Boudewijnstichting (online)	okt - nov	GvKL samen met GvK nationaal dienen een dossier in bij KBS
Bibliotheekproject (online)	20.10.2020	Verder werken aan voorstellen

Klimaatcoalitie Limburg (online)	20.10.2020	Bespreking actie Kauliller bossen
Deelname GvKL-actie De Ring	24.10.2020	Wekelijkse protestrondwandeling kleine ring Hasselt
Werkgroep bibbliotheekproject (online) met diensten van de stad Genk	6.11.2020	Verdere samenwerking en inhoudelijke bespreking voorstellen
Kern GvKL (online)	13.11.2020	Voorbereiding open stuurgroep
Open stuurgroep (online)	17.11.2020	Stand van zaken in de werkgroepen, actie Kaulille
Werkgroep Bibproject (online)	24.11.2020	Uitwerking van enkele ideeën
Klimaatcoalitie Limburg (online)	27.11.2020	Actiegroep Kaulille geeft uitleg over de actie; bespreking actie klimaatcoalitie
Werkgroep noord-zuidverbinding (online)	3.12.2020	Stad Hasselt geeft info over uitbouw stationsomgeving
Werkgroep Bibliotheekproject	11.12.2020	Bezoek bibliotheek in Genk, verkenning van de locatie
Limburgse klimaatcoalitie	16.12.2020	Actie bossen Kaulille/ verdere werking
Kern GvKL	23.12.2020	Evaluatie en opvolging lopende projecten

Bijlage 2: Statistische gegevens i.v.m. enkele Facebook-berichten

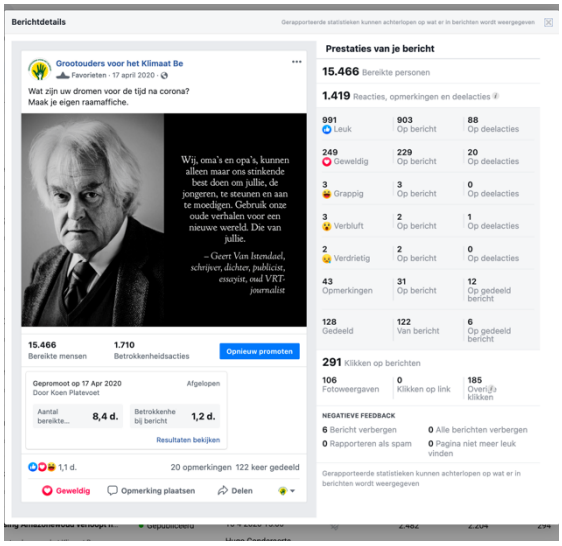

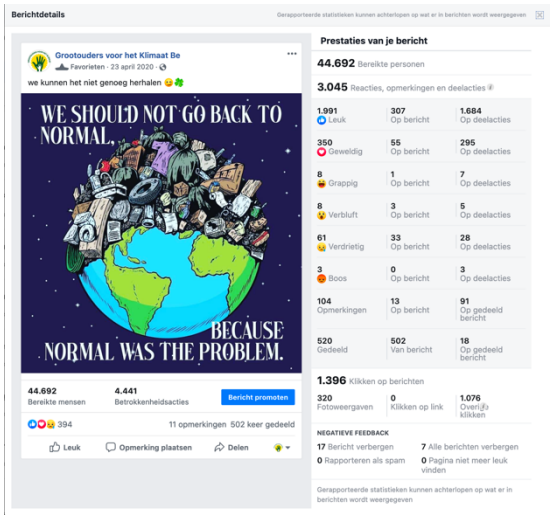

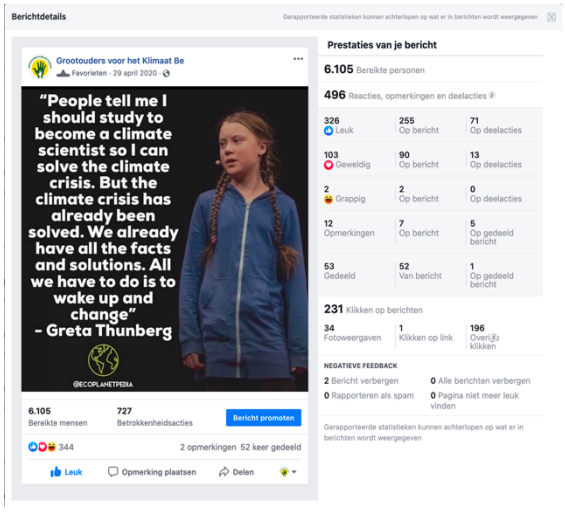

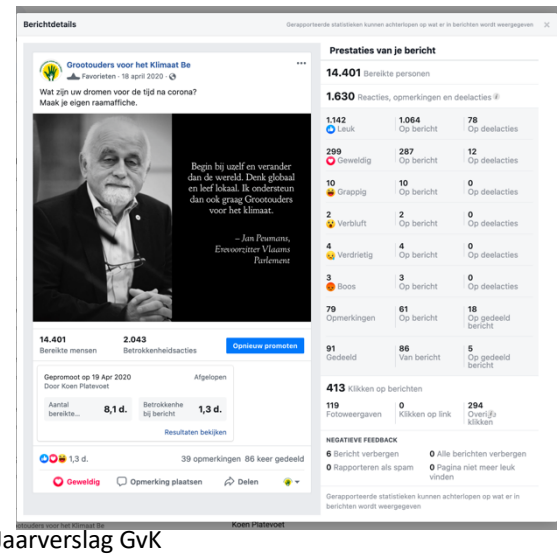

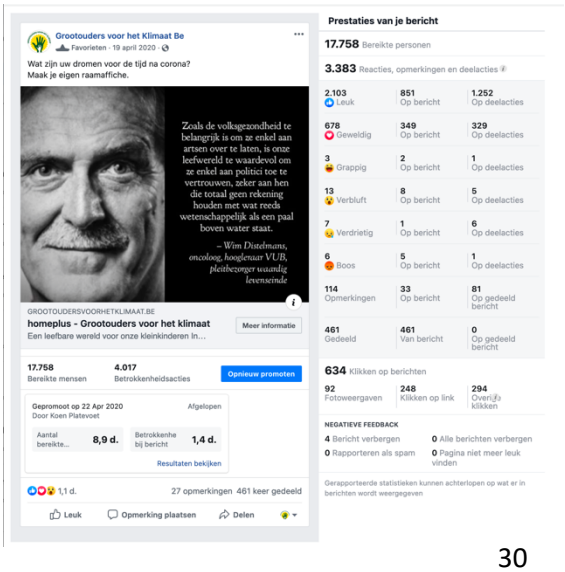

Bijlage 3: Boekbesprekingen op onze website – een bloemlezing

In onze rubriek "Boeken" op de website van Grootouders voor het Klimaat hebben we een aantal boeken aangeprezen en sommige ervan besproken. Hieronder een bloemlezing.

ABC voor het Klimaat

Het boek ABC voor het Klimaat werd geschreven door onze covoorzitter Hugo Van Dienderen, zijn dochter Ilse en kleindochter Amber. Een andere kleindochter, Muse, illustreerde het boek.

In ruim 170 thema's, netjes alfabetisch gerangschikt, schetsen ze de omvang van de klimaatcrisis. Daarnaast beschrijven ze tal van inspirerende en hoopgevende initiatieven van over heel de wereld. Daarbij hebben ze speciale aandacht voor het eigen land. Onderaan vind je als kennismaking zeven voorbeelden.

De wereld van Saralinde

Het boek De dwaalwereld van Saralinde werd geschreven door GvK-ambassadeur Linda van Mieghem. Het is een fantasievol verhaal over respect voor de Aarde, vriendschap, gevoelens en een zoektocht naar identiteit. Geschikt voor kinderen vanaf 9 jaar… en voor Grootouders, wegens de vele aanknopingspunten voor gesprek die dit prachtige boek biedt.

Terwijl haar ouders een reportage maken over de vernietiging van het Panamese oerwoud, blijft Saralinde achter bij tante Jasperina. Ze voelt zich in de steek gelaten. De enige met wie ze kan praten is haar "inbeeldvriendje" Linus en ze trekt zich meer en meer terug in de Dwaalwereld in haar hoofd.

De H van Humboldt

De H van Humboldt van Barbara Rottiers is een zalig boek voor kinderen van 8 – 12jaar. Het boek gaat over de wetenschappelijke avonturier Alexander von Humboldt en diens onuitputtelijk enthousiasme voor de natuur en voor onderzoek. Hij trok onder meer naar Midden- en Zuid-Amerika en ontdekte daar verbazend nieuwe dingen, die hij als een geheel begon te zien. Hij begreep dat de natuur niet bestaat uit losse dieren en planten, maar dat het gaat om een prachtig en uiterst fragiel ecosysteem. Als je ergens aan raakt, dan heeft dat elders gevolgen, zo wist hij al.

Zwemlessen voor later

Zwemlessen voor later is een krachtig en liefdevol literair pleidooi voor het herstel van de planeet. Jonge, aanstormende dichters én gelauwerde poëten spannen samen rond één boodschap: het moet anders!
De Klimaatdichters geloven in poëzie als verzet tegen klimaatmoeheid. Ze proberen zich een toekomst voor te stellen waarin lessen zijn getrokken uit de ecologische noodtoestand en waar de natuur eindelijk landt op haar plaats als middelpunt van de wereld.

Minder CO2 in mobiliteit : de 8 "V"s

Naar aanleiding van de week van de mobiliteit (16-22 september 2020) lanceerde Cathy Macharis, professor voor duurzame mobiliteit en logistiek aan de Vrije Universiteit Brussel een nieuw boek "*Met een factor 8 naar de mobiliteit van de toekomst"*. Hierin toont ze aan hoe de transitie naar minder CO2-uitstoot in de mobiliteitssector kan lukken. Ze gebruikt hiervoor 8V's: Vermelden, Vermijden, Verschuiven en Verschonen, Versnellen, Verbinden, Veranderen en… Verliefd worden.

Een wereld van verdoken slavernij

Een boek van Luc Vankrunkelsven. De aarde kreunt onder grootschalige ecocide en haar verdedigers, de inheemse volken van Brazilië, onder genocide. Miljoenen gewone Brazilianen zuchten onder

slavernij en uitbuiting. De ongelijkheid in dit land is immers immens en wordt letterlijk met moord en brand in stand gehouden. Handelsverdragen als Mercosur bestendigen de uitbuiting.
Dat blijft Norbertijn, landbouwexpert en GvK-ambassadeur Luc Vankrunkelsven beroeren. Hij schreef eerder al '***De kikker die zich niet laat koken***', een metafoor voor de mens, die zich niet laat doen maar die probeert samen met vele anderen tijdig uit het water te springen om te overleven. Dat is ook het enige verweer van mensen tegenover onvoorstelbare wantoestanden. In '***Voeten in Braziliaanse aarde'*** onderneemt hij een zoektocht naar de oorspronkelijke volkeren van Brazilië. In zijn nieuweling '**Een wereld van verdoken slavernij'** belicht hij het lot van de miljoenen bezits- en rechteloze gewone Brazilianen.

Meneertje Prot

'**Meneertje Prot**' van **Alice Reijs en Florence Wauters** is een nieuw, speels prentenboek over alternatieve, schone energie.
'Meneertje Prot' is een hilarisch verhaal op rijm over protjes, scheetjes, maar vooral: anders zijn. De verrassende twist, met ecologische boodschap, blijft je zeker bij! Heel leuke vormgeving ook.

Wat bomen ons vertellen

De **Vlaamse wetenschapster Valerie Trouet** bestudeert al zo'n 20 jaar het klimaat aan de hand van de groeiringen van bomen. Ze leeft en werkt al 13 jaar in de VS, waar ze doceert aan de universiteit van Arizona.
"Als je wil weten hoe oud een boom is, moet je zijn ringen tellen. Maar die jaarringen kunnen je nog veel meer vertellen ook. **Dendrochronologie, de wetenschappelijke studie van jaarringen**, leert ons immers veel over de complexe interactie tussen mens en klimaat in de afgelopen tweeduizend jaar. "

'Grijs, wijs en puber'

Zowat een jaar geleden werd Jean Paul Van Bendegem overtuigd ambassadeur van de Grootouders voor het Klimaat. Een jaar en een kleine negentig lezingen later is hij als professor emeritus 'nog actief' in de ogen van collega's en de samenleving. Over dat merkwaardige plots afgeschreven zijn, wat dat met een mens doet en de overeenkomst met wat pubers ervaren, schreef hij het intrigerende '*Grijs, wijs en puber*'. Ouderen en jongeren vinden elkaar 'over de tussengeneratie heen'. Ze kunnen beiden vrijer denken dan die tussengeneratie. "De actieve loopbaan daartussen is gewoon even doorbijten.""Het lijkt er ook op dat ouderen meer vooruit dan achteruit kijken," weet Van Bendegem. "Grootouders voor het Klimaat zijn daar een voorbeeld van. Ze komen op straat voor de toekomst van de planeet en van de kinderen."

Palmen op de Noordpool

Een jeugdboek over de klimaatverandering. Voor kinderen van 10 tot 13 jaar. Om in het post-coronatijdperk samen met je kleinkinderen te lezen. Of misschien nog beter : bestel het online bij een Belgische boekhandel en laat het thuis bij hen afleveren.
De Flaptekst: ' Iedereen heeft het over klimaatverandering. Maar bijna niemand snapt het. Jij wel, als je dit boek gelezen hebt. Het is een boek over schetende koeien en ronkende auto's. Over ruziënde wetenschappers en verwoestende orkanen. Over palmbomen en mammoeten, ijsbergen en vulkanen, dijken en windmolens…. Over jou en je toekomst."